

KIUTAT KERESVE

Bátor, de megfontolt lépések Bátorban

Gazdasági életünkben nem ismeretlen, hogy vannak kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági üzemek, termelőszövetkezetek. Olykor nemcsak a termőföld „szűkmarkúsága”, az időjárás is hozzájárul a nehézségekhez. Am a termelőszövetkezeteket sem hagyhatjuk ki a számításból, mint ahogyan meghatározók az emberi tényezők is.

Bartók János: — Balatonszárszón béreltünk egy világot, ahol a nyáron huszonhárom család üdülhet

Bodnár István: — Reméljük, hogy meglesz a gyümölcse a munkának...

Ferenc Bernát: — Jobban odafigyelnek az emberek

Ferenc Nándor: — Elsősorban a rontott sarjerdőket újítjuk fel (Fotó: Tóth Gizella)

A Bátori Bükk Vidéke Termelőszövetkezet hosszú ideje nagyon nehéz helyzetben van. Mintha valamennyi körülmény a haladás, a fejlődés ellen esküdött volna, olyannyira, hogy az elmúlt évben a talpon maradás is kétségessé vált. Kiutat kellett hát keresniük, ám az egyértelmű volt, hogy egyedül, saját erőből ez lehetetlen. Természetesen, a belső változtatások sem maradhattak el, de a külső segítségre mindenképpen szükség volt.

A továbblépés lehetőségeiről, a kiút keresés módjairól beszélgettünk a termelőszövetkezet vezetőivel. Bartók János elnök mindjárt előljáróban leszögezte, hogy amikor az elmúlt év júliusában átvette az irányítást, bizony nem volt könnyű dolga.

— Az 1986-os esztendő rendkívül nehéz volt, nem

sok jót hozott. Azt tudtuk, a termelőszövetkezet talpraállításához külső anyagi segítségre lesz szükség. Az általunk elkészített mérleg szerint tavaly nem kevesebb, mint 13 millió 43 ezer forint volt a veszteség. Ezért ez év március 31-ig pályázatot nyújtottunk be a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumnak és a Pénzügyminisztériumnak. A pályázat lehetővé teszi, hogy az állami költségvetés különböző hitel- és bankkamattehertek elengedjen.

— Mikorra várható a támogatás?

— Júniusban születik meg a döntés. Kérvényeztük a 13 millió 700 ezer forint értékű hitel- és hitelkamat elengedését, valamint a szanálási alaphiány-rendezési hitel nyújtását. Megpályáztuk a veszteségrendezési, valamint a forgóalaphitelek elengedését, plusz a terme-

lőszövetkezetet terhelő különböző közép- és rövid lejáratú hitelek ötvenszázalékos mérséklését.

Az a tény, hogy mintegy 13 millió forint veszteséget kell rendezni, már önmagában is világossá teszi, hogy önerőből képtelen lenne újraéledni a tsz.

— De vajon mi okozta mindezt? — kérdeztük az elnöktől.

— Elsősorban a komplex termelőalapok hiánya. A gazdaság képtelen volt a belső szabályozókkal lépést tartani. De nemcsak az alaptevékenységüket, hanem az ipari mellékágazatot is gátolta a fejlesztési forrás hiánya. A húsz főt foglalkoztató varroda minimális nye-

reséget hozott, s a bedolgozó ágazat sem hozta meg a kívánt eredményt.

— Mit hozott az év első négy hónapja?

— Azt tudtuk, hogy Bátor, ugyanakkor nagyon is megfontolt lépéseket kell tennünk. Csökkentettük a termelőszövetkezet vezetőségének létszámát, jelenleg hat ágazatvezetőnk van. Összegyűjtöttük a szellemi kapacitást, jelenleg jól állunk középvezetői szinten. Az első négyhavi mérések alapján elmondhatjuk, hogy szerény előrelépés tapasztalható. A 25 millió 334 ezer forintos bevétellel szemben 24 millió 500 ezer forint kiadásunk volt.

Ez hát nyolcszáz ezer forint megtakarítás. Am a szanálás egyik feltétele, hogy a tsz csökkentse a kiáramló bérmenyiséget: májusig az elmúlt évi alaphoz viszonyítva egymillió 600 ezer forint bér megtakarítást értek el.

— Csakhogy a tagság megérzi-e ezt...

— Szerencsére, nem. Gyakorlatilag ésszerű létszám-gazdálkodással oldottuk meg a problémát, ezenkívül biztosítottuk az ágazatok állandó és szigorú ellenőrzését, hogy a kiáramló pénz ne haladja meg a 22 millió 100 ezer forintot. Ezt sikerült is elérni.

A gazdaság előtt számos feladat áll. Elkerülhetetlen például a szarvasmarha-telepi rekonstrukció, a kedvezőtlen adottságok, az elavult technológia miatt. A trágyakezelés korszerűsítését két évre ütemezik, saját erőből és külső támogatással. Az elmúlt év végére felszámolták a húsmarha-ágazatot, helyette a kisbátori telepen nagy súlyt fektetnek a tejhozamú állomány szaporítására, s jelen-

leg 190 állatuk van. Mig tavaly 3960 liter tejet adtak, három év múlva már ötezerrel számolhatnak. A közelmúltban nemcsak hármás, hanem négyes ikerborjak is a világra jöttek, ami külön érdekesség.

A növénytermesztésben 830 hektáron gazdálkodnak a meglehetősen kedvezőtlen adottságú területen. Sajnos a 150 hektárnyi őszi búzáknál nem lehetnek derulatók, fagykárt szenvedett a termés. Az állattenyésztés segítésére foglalkoznak siló kukoricával és szálas takarmánnyal, az idén pedig fénymag vetésével bővítették a skálát. A szilva ugyan a késő májusi fagyok áldozata lett, az alma és körte hasznára viszont bizon számíthatnak az idén.

Bodnár István műszaki ágazatvezető a gépesítés gondjairól beszélt:

— Az a legnagyobb probléma, hogy az előző években elmaradt a fejlesztés. A géppark elavultsági foka hetvenszázalékos. Emellett az is kedvezőtlen körülmény, hogy régebben a gépesítés a takarmánytermesztésre irányult. S mivel az őszi vetésű növények gazdaságtalannak bizonyultak, áttértünk a nyáriakra. Ehhez pedig arató-, cséplő-, tisztítógépekre van szükség. A vezetőnek világosnak az elképzelései: biztosítani kell az alapgépeket.

Ferenc Bernát üzemanyag-

raktárost arról kérdeztük, javult-e a tagság körében a munkamorál?

— Sokat haladtunk előre. Jobban odafigyelnek az emberek, mióta érzik, az ő érdekében is történik a változás. Jómagam huszonöt éve dolgozom itt, s társaimmal nagyon sajnáltam volna, ha másfelé kellene kereskednünk. Szerencsére, a vezetők betartják a szavukat, így bátran mondhatom, nincs lazítás. A tagság nevében is mondhatom, reménykedünk...

A tsz tevékenységében az erdészetet „nehéztüzségnék” nevezik Bátorban. Ferenc Nándor ágazatvezető így szövegezte a tervekről:

— Az elmúlt tíz évben 120 hektárnyi erdőterületen gazdálkodtunk. Sokáig csak a lakosság tüzelőellátására volt hivatott a gazdaság. Mivel fakitermelést végzünk, mintegy 110 hektáron szükség van az erdőfelújításra is. Az ápolást, tisztítást időben elvégezzük. Körülbelül 4300 köbméter tiszta faanyagot termelünk ki.

— Mire hasznosítják? — Az energiaellátást 1500 köbméterrel segítjük, a vállalatoknak pedig jó minőségű ipari fát adunk. Ezer köbméterből exportképes boksafaszenet üzemünk, amely eléri az 1600 mázsát. Az idén egymillió 200 ezer forint nyereséget kell elérnünk, hétmillió árbevétellel.

Mikes Márta

Az almatárolót, saját erejükkel, hamarosan befejezik a bátoriak

A vezetőségnek egyöntetű véleménye Bátorban: nem nagy szavakra van szükség, hanem bölcs, megfontolt cselekedetekre. A gondokat őszintén feltárják a tagság előtt, nem hallgatják el a kellemetlenségeket sem. Vallják, csakis így várhatnak bizalmat. Az év végén azonban úgy szeretnék eléjük állni, hogy jelentős eredményeket mutathassanak fel.

AZ ÓRÁK UTÁN IS TANÁR VAGYOK

Egy besenyőtelki pedagógus vallomása

A szünetben gyerekzsivaj, fehér köpenyes tanárnő körül zsongó csemeték. Csalhatatlan iskolai életképek fogadnak a besenyőtelki Berze Nagy János Általános Művelődési Központban. — Csak délután tudunk beszélgetni — mondja Fodor Jánosné, az iskola magyar—orosz szakos tanára — hiszen délelőtt itt nincs megállás. A csengőszó lehalkítja, sorba rendezzi a gyerekeket, s kezdődik a következő óra.

Ez egy szabálytalan diskurzus, mert kérdések nélkül indul, s tulajdonképpen vallomássá kerekednek a fiatal tanárnő mondatai.

— A gyerekszeretet határozta meg életemet akkor is, mikor több, mint tíz évvel ezelőtt képesítés nélküli óvónőként az első lépéseket tettem a pályán. A legértékesebb tapasztalatom ezekből az időkben az, hogy a bizalomnak milyen nagyszerepe van a nevelésben. A kicsiknél ez ragaszkodás formájában jelentkezett. Az iskolában az őszinteségük és

a nyíltságuk készítették állandó önvizsgálatra. Nyolc éve tanítok felső tagozatban, s tudom, hogy megérik azt, ha nem teljes szívvel vagyunk velük. Szinte kikényszerítik az állandó azonosulást. Igénylik jelenlétünket nemcsak az órákon, hanem a nálunk gyakori délutáni elfoglaltságokon is. Ezt a munkát nem lehet fél egykor befejezni, s kibújni a szerepből. Az nem megy, hogy más ember vagyok délelőtt, s délutánra megváltozom, majd reggel újrakezdem. Én az ötödi-

(Fotó: Tóth Gizella)

kes gyerekeimmel vagyok gondolatban sokszor otthon is. Az összes fintoraikkal, csínyjeikkel, sikereikkel részesei az életemnek. Nemrég volt az iskolánkban a kulturális seregszemle. Hogy az én kis ötödikeim felvehessék a versenyt akár a

nyolcadikosokkal is, ahhoz az kell, hogy a gyerekek „találkozzanak” a választott verssel, novellával, zenével. Ha belülről, sajátjukként tudják megszólaltatni ezeket, akkor jönnek a sikerek. Szinte észrevétlenül formálja őket a Kis herceg

gondolatvilága. Sütő András szép magyar mondatszerkesztése vagy egy népdal ihletése. Nehéz leírni a szereplés előtt az izgalomtól kipirult arcokat, s a siker után a ragyogást. Most három kisdiaikom lett első. Egyikük a Kazinczy szép magyar beszéd versenyt nyerte meg. Most készülünk a következő fordulóra.

— Régen a falusi tanítóknak fontos szerepük volt a község életében. Milyen a mai megítélésük?

— Azt érzékelem, hogy itt a tanárok presztízse jobban megmaradt. Például abban, ahogy köszönnék az emberek. Ezek apró rezdülések, de csalhatatlan jelek. A családlátogatások sohasem lehetnek formálisak, mert naponta szembesülünk, s nem bújhatunk az ismeretlenség homályába. A gyerek a téma a boltban, az utcán, bárhol, ha találkozikunk. Ahol leértékelődött a megítélésünk, azt hiszem arról elsősorban a tanár tehet. Engem a közvélemény verssel, fokokozza felölősségézetemet. Ha azt látják, hogy nemcsak kértünk, de cselekedeteinkkel példát is mutatunk, akkor szívesen jönnek akár hétvégeken is kirándulni, szín-

hába vagy társadalmi munkára. Nincs annál jobb érzés, amikor végigmegyek az iskolán, s látom a tanulóim keze nyomát az osztályteremben, faliújságon, folyosón.

— Amiről idáig szövegtünk az nagyrészt az óra keretén kívül történi. Nehezen mérhető, tulajdonképpen nem kérhető számon. Mi hajtja, honnan az energia?

— Ha azt nézném mi az én dolgom, s mi a kollégáké, az nem lenne hasznos. Közös a feladatunk, nem lehet hatáskörök szerint szétosztani. Itt mindenki kiélheti megszállottságait, ha nem sajnálja a fáradságot. Nekem a tanítványaim jelentik a legtöbbet. Nem gondolkodom azon, hogy az én megbecsülésem és a többieké hogy alakul, örülök, ha magammal tudok húzni pár fiatal kollégát. Ilyenkor úgy érzem: bármit meg lehet valósítani. Most a szakszervezeti életben szeretnék pezsdülni. Nem hiszem, hogy ne lehetne változtatni a megszokott bejétegződéseken áttörni. Mindenkinél egy kevéssel többet kell tennie, mind helyben, mind az országban, s akkor biztos, hogy előre lehet lépni.

B. Szabó Pál